

Cardiospermum grandiflorum

Synonyma:

České jméno: srdcovnice

Anglické jméno: balloon vine

Čeleď: *Sapindaceae*

Obr. 1. *C. grandiflorum* porůstající dřevinnou vegetaci. Foto: Johannes Le Roux

Původ: Některé prameny uvádějí původní areál této rostliny tropy Střední a Jižní Ameriky, jiné krom této oblasti i západní Afriku.

Sekundární rozšíření: Ve 20. letech 20. století byla rozšířena do jižní Afriky a Austrálie. Taktéž se vyskytuje na některých Tichomořských ostrovech a vzácně i na Novém Zélandu. Vyskytuje se také na Maltě, Kanárských ostrovech, Madeiře, Sicílii a ojedinele v jižní Francii (regiony Landes a Alpes-Maritimes).

Rozšíření v ČR: Druh není přítomen ve volné přírodě.

Cesty zavlečení: Pěstována jako okrasná rostlina. Z neudržovaných ploch se v příhodných podmínkách může prostřednictvím semen samovolně rozšiřovat vodou a větrem do okolí.

Popis: Jde o slabě zdřevnařující liánu, dorůstající délky až 8 metrů. Lodyhy jsou rýhované, s dlouhými žlutohnědými chlupy. Listy řapíkaté, střídavé, dvakrát trojčetné, celkové délky 6 – 16 cm. Jednotlivé lístky jsou vejčité, na okrajích pilovité, na konci špičaté a dosahují délky 2,5–10 cm. Květenstvím jsou úžlabní laty, 6 – 11 mm dlouhé, s párem úponků. Kališní lístky jsou volné, 2 vnější jsou okrouhlé, 1,5–2,5 mm dlouhé, 2 vnitřní obvejčité, 5,5–7 mm dlouhé. Čtyři korunní lístky jsou volné, 5–6 mm dlouhé, bílé, vzácně žluté. Tyčinek je 8, gynecium tvoří 3 srostlé plodolisty se svrchním trojpouzdrým semeníkem. Plodem jsou nafouklé tobolky (odtud anglický název), široce eliptické a spíše zploštělé, na konci zašpičatělé. Na délku mají cca 4,5–6,5 cm, barva je zelená až hnědavá. Každé pouzdro obsahuje jediné, zhruba 5 mm velké semeno.

Nejčastěji se vyskytuje na vlhkých stanovištích, porůstá vegetaci podél vodních toků, lze na ni narazit i na lesních okrajích a v křovinách, dále podél silnic, na plotech či na zanedbaných pozemcích.

Obr. 2 Rýhovaný stoněk porostlý žlutými chlupy
Foto: Sheldon Navie

Obr. 3 Dvakrát trojčetné listy. Foto: Sheldon Navie

Obr. 4 Odkvétající květenství Foto: Sheldon Navie

Obr. 5 Zralé plody. Foto: Sheldon Navie

Možnosti záměny: Velmi podobná je srdcovnice lysá, uváděná i jako s. nadmutá (*Cardiospermum halicacabum*), která se u nás prodává jako okrasná rostlina. Má ovšem menší listy (4 – 12 cm), mladé stonky jsou téměř bez chlupů, má menší květy (3 – 4 mm) i plody (1 – 3 cm). Díky obdobným plodům lze provést záměnu s lilkovitými mochněmi. V zahrádkách s oblibou pěstovaná mochně židovská (*Physalis alkekengi*) má podobné nafouklé kalichy, které jsou ve stadiu zralosti sytě oranžové, stejně jako bobule uvnitř. Její jihoamerické příbuzné mochně peruánská (*P. peruviana*) a m. pýřitá (*P. pubescens*) se u nás též pěstují (a vzácně i zplaňují), mají nafouklé kalichy i ve zralosti zelené. Spolehlivým rozlišovacím znakem jsou tvarově odlišné listy (viz obr. 9).

Obr. 6 *S. nadmutá*. Foto: H. Zell

Obr.7 *S.nadmutá* – nezralé plody. Foto: H. Zell

Obr. 8 mochyně židovská. Foto: Jean Tosti

Obr.9 Mochyně peruánská. Foto: Forest & Kim Starr

Riziko: Rychle porůstá vegetaci, znemožňuje tak ostatním druhům přístup ke světlu, což nezřídka vede k uhynutí původního porostu. Husté porosty prakticky znemožňují průchod daným územím.

Likvidace: Menší rostliny či porosty lze mechanicky odstranit odsekutím od země a odstraněním co největší části biomasy. Z chemické eradikace jsou zkušenosti s glyfosátem na zatírání useknutých lodyh a selektivní 2,4-D na postřik listů. Obecně je ale postřik v řadě případů omezen, z důvodu bezprostřední blízkosti vodního toku. V Jihoafrické republice praktikují biologický boj prostřednictvím nosatce *Cissoanthonomus tuberculipennis*.

Zdroje:

<https://botany.cz/cs/cardiospermum-grandiflorum/>

<https://gd.eppo.int/taxon/CRIGR> - i obr. 1

<https://www.cabi.org/isc/datasheet/112965>

<https://weeds.brisbane.qld.gov.au/weeds/balloon-vine> – i obr. 2 – 5

[https://commons.wikimedia.org/wiki/Valued_image_set:Cardiospermum_halicacabum_\(Balloonvine\)](https://commons.wikimedia.org/wiki/Valued_image_set:Cardiospermum_halicacabum_(Balloonvine)) – obr. 6,7

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Physalis_alkekengi_9_2004.jpg – obr. 8

<https://www.biolib.cz/cz/taxon/id40747/> - obr. 9

Autor: Tomáš Görner, AOPK ČR (tomas.gorner@nature.cz)

Vytvořeno: 10. 4. 2021